

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

18 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorstellen tot hervorming van het Europees landbouwbeleid en de liberalisering van de landbouwhandel in het kader van de Wereldhandelsorganisatie
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de reglementering voor de huisvesting van leghennen
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vertraging en knelpunten in de opkoopregeling voor rundvee en pluimvee

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Woensdag 18 maart 2003

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.03 uur.*

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorstellen tot hervorming van het Europees landbouwbeleid en de liberalisering van de landbouwhandel in het kader van de Wereldhandelsorganisatie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Wymeersch tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorstellen tot hervorming van het Europees landbouwbeleid en de liberalisering van de landbouwhandel in het kader van de Wereldhandelsorganisatie.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ongeveer een maand geleden hebt u in de commissie voor Leefmilieu de commissarissen uitgenodigd om in dit parlement een debat te houden over het Europese landbouwbeleid. Welnu, met mijn interpellatie van vandaag hoop ik de aanzet te geven tot dit voorgestelde debat.

Alle lidstaten van de WHO moeten heel binnenkort hun standpunt over de landbouwonderhandelingen indienen bij de WHO. Er wordt daarbij uiteraard uitgekeken naar het standpunt van de Europese Unie.

De Europese Commissie stelde eind vorig jaar een standpunt voor. Dit houdt onder meer een forse vermindering in van de invoerheffingen én van de uitvoersubsidies voor landbouwproducten. Dit betekent dat aan de ene kant import gemakkelijker en goedkoper wordt, terwijl aan de andere kant export enigszins wordt bemoeilijkt. Ons standpunt is

steeds geweest dat er, hoewel we absoluut geen tegenstander zijn van de vrije handel, toch een soort wederkerigheid moet zijn tegenover derden.

De lidstaten worden geacht zich achter dit standpunt te scharen, maar naar verluidt ligt Frankrijk dwars. Waar hebben we dat de voorbije dagen nog gehoord? Wellicht moet dit gezien worden in het licht van de op handen zijnde herziening van het Europees landbouwbeleid. Centraal staat hierin het plan van Europees Commissaris Fischler om landbouwsteun en landbouwproductie los te koppelen.

Federaal minister Neyts beklemtoonde dat ook België hieromtrent nog vele vragen heeft. In ieder geval kan er gesteld worden dat er op zijn minst nog grote onzekerheid heerst, en dit niet alleen inzake de positie van Europa binnen de WHO, maar ook en vooral inzake de Europese landbouwhervormingen op zich. Ook, en vooral, de landbouwers en hun organisaties, kijken meer dan argwanend naar alle veranderingen die op hen afkomen. Ze stellen zich daarbij de grootste vragen. Immers, de stelling dat het openstellen van de grenzen de armoede in de wereld zomaar zou oplossen, slaat ons inziens uiteraard nergens op. Globalisering is in het voordeel van de internationale handel, en zal ook betekenen dat de derdewereldlanden arm blijven en een groot gedeelte van onze producenten zal verpauperen. Ook in dit dossier moeten we vaststellen dat we zeer neerbuigend en volgzaam zijn en ons wat als slaaf van de Verenigde Staten opstellen.

Globalisering past zeker niet in de vele visies over duurzame landbouw, visies die u genegen bent en die nu in Vlaanderen en in Europa opgeld maken. Duurzame landbouw vereist immers een duurzaam landbouwbeleid. Dat is precies wat Europa vandaag niet te bieden heeft.

Wymeersch

Twee jaar na Agenda 2000 komen er nu hervormingen. Dat is ons inziens jaren te vroeg en schept onzekerheid. De landbouwers hebben het zo al niet gemakkelijk en staan onder druk inzake voedselveiligheid, milieubeleid, enzovoort. Er kan maar sprake zijn van een echte verandering in het Europees beleid na de volgende ronde van de Wereldhandelsconferentie en als we de resultaten kennen van de uitbreiding van de Europese Unie.

Het is ons inziens tevens onverantwoord dat Europa zijn landbouwsteun afbouwt, terwijl op hetzelfde ogenblik de Verenigde Staten – daar zijn ze weer ! – hun productiesteun substantieel verhogen. We concluderen daar nogmaals uit dat we ons heel wat minder soepel moeten opstellen in onze onderhandelingspositie tegenover de grote broer. Is het verantwoord om in de toekomst meer de nadruk te leggen op het plattelandsbeleid, meer dan op het markt- en prijsbeleid ?

Dan is er nog de midterm review die onlangs door het Europees Parlement werd goedgekeurd, en welke als een opstapje kan worden beschouwd tot een drastischer reorganisatie van het landbouwbeleid en mede moet zorgen voor een oplossing in het kader van de WTO-uitdagingen en de EU-uitbreiding. Bij deze midterm review moeten en kunnen een aantal vragen worden gesteld. Een opvallend element daarbij is de ont koppeling van de productie van de premies. Elk bedrijf dat voorheen premies kreeg, krijgt nu een unieke bedrijfspremie die gebaseerd is op het gemiddelde van de som van alle premies die men kreeg in de referentie jaren 2000, 2001 en 2002. Op die referentie jaren zal ik straks nog even terugkomen. Loskoppeling betekent dat een landbouwer zijn zoogkoeienpremie krijgt, maar dat hij niet verplicht is nog runderen te houden, of dat hij bijvoorbeeld zijn graanpremie behoudt, maar niet langer nog graan of maïs moet telen. De landbouwer hoeft dus bijvoorbeeld niet langer een verlieslatende teelt uit te voeren om de steun te behouden. Het principe van commissaris Fischler is dat iedereen nu kan zoeken met welke teelt of bedrijfstak hij het best gediend is. In theorie is dit niet slecht, ware het niet dat het moeilijk is om van de ene dag op de andere van bedrijfstak te veranderen, en ware het niet dat bijna alle boeren vrijwel op dezelfde manier reageren of zullen reageren. Als bijvoorbeeld morgen de aardappelen goed van prijs zijn, zal het jaar daarop iedereen aardappelen telen, met de bekende gevolgen van dien.

Mevrouw de minister, aan de andere kant heeft de landbouw te maken met een belangrijke inertie, die ervoor zorgt dat een landbouwer die zwaar geïnvesteerd heeft in een bepaalde tak, niet zomaar kan veranderen van sector of van teelt. De stugheid maakt hen kwetsbaar. Ook de industrie weet dat en rekent erop dat de landbouwer niet zomaar zal weggelopen van zijn grond of stallingen.

De bedrijven die zich tot nog toe bezighielden met niet-premiegerechtigde gewassen, voelen zich terecht bedreigd omdat nu de graanboeren van weer ook andere gewassen zullen kunnen telen. De druk op de niet-premiegerechtigde marktsectoren kan zo groot worden dat de prijzen hiervan in elkaar zakken, en dat hierdoor misschien wel een veelvoud van de bedrijfspremie verloren gaat.

We stellen ons dan ook de vraag of gepensioneerde landbouwers nu nog zullen stoppen, aangezien ze niets meer moeten doen om een premie te krijgen. Ze zullen bij wijze van spreken vanuit hun zetel hun gronden verpachten en de bedrijfspremie cumuleren met een pensioen. Dat is in theorie een mogelijkheid. We vragen ons dan af of dit de nieuwe landbouwcultuur wordt.

Voor ons is het duidelijk. De voorstellen van commissaris Fischler betekenen dynamiet voor onze Vlaamse landbouwbedrijven – en trouwens niet alleen voor onze Vlaamse landbouwbedrijven. De niet-premiegerechtigde marktsectoren zijn of worden vogelvrij verklaard. Dat is zeer gevaarlijk voor onze familiale bedrijven. Men moet de landbouwer nu eens wijsmaken hoe hij aan duurzame landbouw kan doen als zijn inkomen zo wisselvallig zal zijn. Daarom is een denkspoor van eventuele productiebeheersing met vaste minimumprijzen zeker het overwegen waard.

Mijn tweede bedenking heeft te maken met het tweepijlerbeleid. Nu is er de verhouding 90/10. In de toekomst wordt dat 80/20. Er is sprake van eventueel zelfs naar 70/30 over te gaan. Met andere woorden, het aandeel in de pijler plattelandsontwikkeling zal stijgen. Onze vraag is aan wie de subsidiëring zal worden toegekend.

Ongetwijfeld zit de biolandbouw daar gedeeltelijk tussen. Deze staat op dit ogenblik onder druk wegens aan de ene kant een deels kunstmatig gecreëerde vraag en aan de andere kant onvoldoende kwalitatief aanbod. Ik vrees dat deze politiek zal uitmonden in een soort productsubsidiëring ten behoeve van de biolandbouw. Ik denk dat dit toch niet echt de bedoeling kan zijn.

Wymeersch

Zo kom ik bij mijn derde bedenking. In de plannen van commissaris Fischler staat ook dat elk bedrijf dat een omzet heeft van boven de 100.000 euro – zijnde het gros van onze Vlaamse bedrijven – een externe audit moet laten uitvoeren. Zo'n externe audit kost toch meteen tussen de 1.250 en de 2.500 euro per bedrijf. Dat bedrag moet ook door het bedrijf zelf worden opgehoest. Mijn vraag is of dit eventueel gecompenseerd kan worden. Voor heel wat bedrijven betekent dit immers andermaal een financiële aderlating.

Dan kom ik meteen bij de vierde vraag die bij mij opkomt. Volgens de vigerende subsidieregeling gaat ongeveer 30 percent van het totale pakket rechtstreeks naar de producent – de boer – en 70 percent naar de handel. Dit is een onrechtvaardigheid die mijns inziens te lang heeft geduurd. De vraag moet worden gesteld of dit bij de nieuwe voorgestelde regeling zo zal blijven. Mevrouw de minister, zult u zich ervoor inzetten dat het percentage dat toekomt aan de producent, substantieel zal verhogen? Welke garanties kunnen er in dat verband worden gegeven?

Mijn vijfde bedenking is voor mij ook een belangrijke bedenking. De unieke bedrijfspremie wordt bepaald op de referentie jaren 2000-2001-2002. In 2000 zaten we nog met de gevolgen van de dioxine-crisis. In 2001 was er mond- en klauwzeer. Het jaar 2002 is van die 3 jaren in feite het enige normale jaar in de landbouwsector. Onzes inziens zou het beter zijn om de referentie jaren een jaar op te schuiven, zodat daar zeker het jaar 2003 bij kan worden genomen.

We zitten trouwens ook met de problematiek van de jonge bedrijven. Er zijn heel wat overnames gebeurd in 2003, ook wegens het feit dat heel wat oudere, uitstapbereide boeren een bedrijf hebben overgelaten aan jonge ondernemers. Dat is gebeurd omdat men bepaalde maatregelen op zich af zag komen. Als de referentie jaren 2000, 2001 en 2002 worden aangehouden, betekent dit dat die oudere boeren wel een premie kunnen vangen, maar dat de jonge bedrijven, die zaken hebben overgenomen, naast deze premie grijpen. Dat lijkt me toch wel zeer onrechtvaardig.

Dan kom ik bij mijn zesde bedenking. De oudere boeren krijgen dus een premie voor hun gronden die ze behouden en die ze zullen verhuren aan jongere boeren die de premie dus andermaal mis zullen lopen. Dergelijke praktijken moeten we op het

terrein proberen te vermijden of proberen bij te sturen.

Mijn zevende bedenking gaat specifiek over de groenteteelt. We zullen zien dat heel wat grote conservenfabrikanten gronden zullen gaan huren, dat ze in feite aan goedkope productie zullen gaan doen en dat ze zo in concurrentie zullen komen met zelfstandige telers. Die zullen uiteraard het onderspit moeten delven, omdat ze niet tegen deze concurrentie op kunnen. Dat is zeker het geval omdat de omschakeling sowieso een overproductie tot gevolg zal hebben, en de prijzen opnieuw zullen dalen.

Een laatste bedenking waarmee ik wil afronden, betreft de bepaling van de quota in verband met de runderen. Het probleem van de oormerken is u ongetwijfeld bekend. Oormerken worden nogal eens verloren. Sommige bronnen spreken van 10 percent, andere van 20 tot zelfs 25 percent, met als gevolg dat de boer geen premie krijgt voor deze dieren, en ze niet in het quotum worden opgenomen dat later tot een premie moet leiden.

Een ander probleem betreft de lintworm. Heel wat runderen worden hierom afgekeurd of gedeeltelijk afgekeurd, waardoor ze niet in het premiestelsel worden opgenomen en dus ook niet in aanmerking komen voor het quotum om verdere subsidiëring te krijgen.

Mevrouw de minister, hoe staat u en de Vlaamse regering tegenover de globale hervormingsplannen van de heer Fischler? Zit u op dezelfde golflengte als uw Waalse collega? Welk standpunt zult u innemen? Overweegt u, en hebt u de mogelijkheid, om in Vlaanderen compenserende maatregelen uit te vaardigen indien de gevolgen van de Europese plannen nefast zijn voor de Vlaamse landbouwsector? Hoe staat u tegenover een ont koppeling van de steun van de werkelijke productie en tegenover een politiek van productiebeheersing met vaste minimumprijzen? Welke tactiek zult u aanwenden in uw diverse besprekingen om de plannen alsnog om te buigen ten gunste van de Vlaamse landbouwsector?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben niet van plan om hier vandaag ten gronde op in te gaan omdat we de voorbije dagen andere dossiers voorbereid hebben. Ik wil kort aansluiten bij de vraagstelling van collega Wymeersch.

De Meyer

Indien de plannen van commissaris Fischler effectief worden uitgevoerd, zou dit in de periode 2004-2014 een financiële aderlating van 125 miljoen euro betekenen voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Dat zijn uiteraard desastreuze cijfers en de ravage zou het grootst zijn bij de goed gestructureerde Vlaamse melkveehouderij. Ik weet dat deze plannen niet voor morgen zijn, maar het is van uitermate groot belang dat de ministers van Landbouw zorgen voor voldoende tegenwind. Als ik de landbouwers goed volg, hebben elf van de vijftien lidstaten reeds hun verzet aangekondigd. Gezien het ingrijpende karakter van de voorliggende plannen wil ik uiteraard aansluiten bij de vraagstelling. Hoe zult u hierop reageren? Hebt u reeds overeenstemming bereikt met uw Waalse collega?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we hebben nog steeds plannen om in deze commissie enkele ambtenaren van de Europese Commissie uit te nodigen om ten gronde te discussiëren over het landbouwbeleid. Ongeveer de helft van het budget van de Europese Unie gaat naar landbouw, dus is het terecht dat we het Europees landbouwbeleid hier onder de loep nemen, zeker nu Vlaanderen daarin meer bevoegdheden heeft dan vroeger.

De band met de Wereldhandelsorganisatie is natuurlijk altijd zeer dichtbij en in de landbouw bepaalt de prijs enorm de evolutie van de sector. Enerzijds worden steeds meer eisen gesteld aan de productie, en anderzijds dalen de prijzen stelselmatig in vergelijking met die van andere goederen. Een gezin besteedt nu ongeveer 12 procent aan voeding terwijl dat 30 jaar geleden bijna 50 procent was. Dat zegt niet alleen iets over het feit dat we nu veel andere dingen kopen, maar ook dat de prijs in de landbouwproductie niet mee geëvolueerd is met de prijzen in de andere sectoren.

Hetzelfde verschijnsel zien we in de biolandbouw maar het is niet zo dat de vraag kunstmatig hoog wordt gehouden. De vraag is op dit moment nog altijd hoger dan het aanbod. Zeker in Vlaanderen zitten we nog met een achterstand in de productie van biolandbouw.

De heer Wymeersch zegt dat 70 procent van de Europese landbouwpolitiek naar niet-landbouwbedrijven gaat en 30 procent naar landbouwondernemingen. Tegelijk stelt hij dat de export gesubsidieerd moet worden. Dat is een contradictie. Onge-

veer 50 procent van het Europees budget aan België gaat naar exportsubsidies, en dit komt niet ten goede aan landbouwbedrijven maar aan multinationals. Voor een verschuiving van het budget naar de landbouw en de landbouwers, is het cruciaal dat we de exportsubsidies ombouwen naar een ondersteuning van de landbouwers. We moeten niet wachten op hervormingen. We hebben juist dringend hervormingen nodig, onder andere met betrekking tot de afbouw van exportsubsidies en gekoppeld aan ondersteuning van de landbouwers.

Een tweede belangrijk probleem is dat ongeveer 80 procent van het budget naar 20 procent van de bedrijven gaat. Europees Commissaris Fischler heeft reeds de aanzet gegeven tot een betere verdeling van het budget. Dit is echter onvoldoende zeker wat de Vlaamse landbouw betreft. We hebben een algemene verschuiving nodig van markt- en prijsbeleid naar plattelandontwikkeling omdat we daarmee de nood aan diversificatie in de landbouw kunnen ondersteunen. In deze commissie is al dikwijls gezegd dat we in Vlaanderen met een apart probleem te kampen hebben. De verstedelijking oefent een grote druk uit op onze landbouw. In de Europese landbouwpolitiek bestaan een aantal specifieke programma's zoals bijvoorbeeld voor bergachtige gebieden. In feite betreft de grote vraag naar grond in Vlaanderen ook een specifieke situatie. Kunnen we bij de onderhandelingen pleiten voor een apart programma voor landbouw onder 'verstedelingsdruk'? Grond betekent in Vlaanderen toch een veel zwaardere productiekost dan in de ons omringende landen.

We moeten inderdaad kijken naar de productiebeheersing. We stellen vast dat de productie steeds toeneemt waardoor de prijs daalt. Daarom pleit ik voor een productiebeheersing, die gekoppeld wordt aan een soort vaste prijs zoals bij boeken. Dit druist natuurlijk totaal in tegen de vrijhandelsgedachte van de WTO. De vraag rijst echter of landbouw en voeding via de vrije handel kunnen worden geregeld. Ik denk dat niet. Het stellen van deze vraag aan de minister komt op hetzelfde neer als haar zonder water naar de woestijn sturen. Toch moeten we proberen om de idee van productiebeheersing gekoppeld aan prijsgaranties ingang te doen vinden binnen de Europese Unie en binnen de vrijhandelszone.

Ten tijde van de BSE-crisis, toen het beendermeel uit de veevoerders moest, is er eigenlijk ook geen sprake geweest van een omschakeling naar meer eiwithoudende gewassen. Die eiwithoudende gewassen kunnen worden ingevoerd. Het Blair-House-akkoord beperkt de productie. Is er een

Vertriest

mogelijkheid om juist meer eiwithoudende gewassen te produceren zodat we een evenwichtigere verdeling in de teelten krijgen ?

De voorzitter : Er heeft een discussie met hoorzittingen in deze commissie plaatsgevonden. Zoals altijd als we die vraag krijgen, hebben we hiervoor de Europese vertegenwoordigers tweemaal uitgenodigd. Vanuit de Europese administratie wordt er echter niemand afgevaardigd naar de parlementaire commissies van de deelstaten. Ook met betrekking tot andere dossiers is dit tot op heden niet gelukt. We blijven echter aan die bel trekken.

Ik vind deze problematiek zeer belangrijk. Persoonlijk vind ik dit dat deze interpellatie ook in de plenaire vergadering kan worden behandeld. Deze zaak heeft immers niet alleen betrekking op de gevolgen van de liberalisering van de handel, maar ook op een structureel gewijzigd Europees Landbouwbeleid. We zouden hieromtrent te gepasten tijde een plenaire vergadering moeten voorzien. Landbouw is nu immers een Vlaamse bevoegdheid. Bovendien bevinden we ons aan de vooravond van een voorontwerp inzake duurzame landbouw, dat in de commissie nog besproken moet worden

Mevrouw Vertriest heeft een niet onbelangrijk aspect aangehaald waar ik ook gevoelig voor ben. Ik weet echter niet hoe een dergelijk berekenbaar inkomen wettelijk implementeerbaar is. De producent moet de garantie krijgen dat zijn inkomen overeenstemt met de kostprijs plus een normale winstmarge. Ik weet dat dit zeer moeilijk is. Zelfs het berekenen van de kostprijs is al moeilijk. Wat is een winstmarge ? De sector gaat gebukt onder een enorme afhankelijkheid van schommelende prijzen die worden bijgesteld met overheidsmiddelen. Ik denk dat dit een uitdaging vormt. Ik weet echter niet hoe we ooit dergelijke garanties kunnen bieden.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, het doet me plezier dat u van idee bent veranderd. Nu pleit u zelfs voor een plenair debat terwijl u 3 weken geleden mijn interpellatie ongunstig hebt geadviseerd en zelfs hebt willen omzetten naar een vraag om uitleg.

De voorzitter : Ik heb dit advies gegeven omdat er in november en december reeds twee vragen werden gesteld met betrekking tot de Europese stand van zaken. Als het Bureau beslist dat het toch be-

langrijk genoeg is ondanks het advies van een voorzitter, komt de problematiek zeker in aanmerking voor plenaire behandeling.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb bij vorige discussies reeds onderstreept hoe belangrijk ik dit onderwerp vind. Een aantal leden heeft al terecht gewezen op de hervorming van het Europees Landbouwbeleid. Dat is natuurlijk zeer sterk gelinkt aan de discussies in verband met de WTO. Alhoewel het niet vaak expliciet wordt gesteld, is die hervorming natuurlijk ook gelinkt aan de uitbreiding van de Europese Unie. Alles wat we nu beslissen in verband met Landbouw, zal binnenkort immers niet alleen gelden voor de 15 lidstaten maar voor een veel groter aantal landen en vooral voor een veel grotere groep landbouwers. De landbouwbevolking is in de kandidaat-lidstaten nog heel sterk vertegenwoordigd.

Als er gediscussieerd wordt, gaat dat dikwijls ook over de kosten. Er is een financieel kader afgesproken voor de landbouwuitgaven tot en met 2013. Deze interpellatie werd trouwens wel plenair gehouden omwille van het grote belang. Het betreft een overeenstemming, die bereikt is tussen de regeringsleiders in oktober 2002. In dit financiële kader is de uitbreiding opgenomen.

Ik refereer aan een tekst van Europees Commissaris Fischler omtrent zijn plannen. Men kan hierover op een heel technische manier spreken maar het is belangrijk dat we vooral de hoofdlijnen goed voor ogen houden. Uiteindelijk is het de bedoeling van commissaris Fischler om de Europese landbouw meer concurrentieel en marktgericht te maken. Hij drukt, net als de lidstaten zelf, heel sterk op vereenvoudiging. Immers, de manier waarop de huidige richtlijnen geïmplementeerd worden, gaat gepaard met heel wat administratieve rompslomp.

Commissaris Fischler noemt in zijn plannen het uitbreidingsproces een heel belangrijk element. Hij verwijst ook naar het feit dat de hervorming van het landbouwbeleid onze onderhandelingspositie in het WTO moet verbeteren en vergemakkelijken. Het is duidelijk dat Europa een stap zal moeten zetten. Welnu, die hervormingsplannen vormen in feite een tegemoetkoming aan de kritieken die op dat niveau worden geformuleerd. Aldus probeert men een aantal van die kritieken te weerleggen.

De Europese Commissie stelt ook dat die aanpassingen ertoe zullen leiden dat het voor de landbouwers beter wordt. We moeten wel afwachten of dit

Dua

bewaarheid zal worden. In elk geval is het de bedoeling van de Europese Commissie om via een maximale flexibiliteit bij productiebeslissingen toch een beter inkomen te garanderen aan de landbouwers. Ook alles wat te maken heeft met duurzaamheid en milieu wordt nog beter geïntegreerd in het Europees landbouwbeleid.

Er liggen nu nog een aantal voorstellen van richtlijnen ter discussie. Die richtlijnen wijzigen nog elke dag. Er is dus nog niets definitiefs beslist. Uit de opmerkingen die onder meer op de Europese Raad worden geformuleerd, blijkt dat er nog zeer veel punten zijn waaromtrent de Europese Commissie nog wijzigingen zal moeten doorvoeren.

We mogen ook niet uit het oog verliezen dat Vlaanderen in het huidige Europees systeem een netto betaler is. Als er wijzigingen worden doorgevoerd, dan moeten we een tikkeltje opportunistisch bekijken of we onze positie op dat vlak niet kunnen verbeteren. Ik heb trouwens steeds gezegd dat de tweede pijler ons dienaangaande heel wat opportuniteiten biedt.

Vroeger werden we steeds – ook in de cijfers – als België naar voren geschoven. De Vlaamse landbouw kan echter niet met de Waalse landbouw worden vergeleken. Om die reden is het logischer dat Wallonië zich sneller gaat scharen achter de brede rug van de Franse landbouwminister, vermits de landbouw in Wallonië eigenlijk zeer sterk vergelijkbaar is met de landbouw in Frankrijk.

Sta me toe het nu even te hebben over de hoofdlijnen. Ik wil het in dit verband eerst hebben over de ontkoppeling, namelijk één enkele bedrijfstoelage per bedrijf. In de betreffende voorstellen wordt de referentieperiode 2000-2002 naar voren geschoven. Uiteindelijk zal de keuze van de referentiejaren echter afhangen van de datum van inwerkingtreding. Er zal daaromtrent nog veel discussie zijn om eventuele afwijkingen nog mogelijk te maken. U weet dat referentieperiodes vaak aanleiding geven tot hevige debatten. Denk maar aan de nutriëntgehalten. Het principe is evenwel dat een bedrijf een toeslag of premie krijgt. Die is gebaseerd op allereerder eerder verkregen premies. Met 'eerder' verwijs ik dus naar die referentieperiode. Daar worden wel verplichtingen inzake grondbeheer aan gekoppeld.

Immers, in vele landen, maar niet zozeer bij ons, rijst de vraag wat, bij doorvoering van die loskoppeling, nog de motivatie kan zijn van landbouwers

om hun grond te bewerken. Vele landen – met name Ierland en zeker de zuiderse landen – vrezen immers een massale braak van de landbouwgronden. Vandaar de voorwaarde die de Europese Commissie heeft gesteld om de grond effectief te blijven gebruiken.

Men is er in elk geval van overtuigd dat die ontkoppeling sowieso zeker voor landbouwers in marginale gebieden een hoger inkomen zal opleveren. Naast die premie zullen bovendien nog andere gewassen geteeld kunnen worden, met natuurlijk het eventuele risico dat bijvoorbeeld een Vlaamse boer die nu nog graan verbouwt, geen graan meer zal willen verbouwen. Hij heeft immers zijn premie op zak en hij kan overstappen op vrijemarktgewassen waardoor de fluctuaties in de markt nog verder zullen toenemen. Dit is trouwens één van de aspecten die ook door onze studiediensten berekend en bekeken werd. Ook zij zijn daarbij tot die conclusie gekomen.

Naast de ontkoppeling is er ook nog de cross compliance, die eigenlijk reeds eerder bestond. Dit betekent dat op een of andere manier aan die toeslag een milieuvoorwaarde gesteld wordt. Landbouwers die geen rekening houden met de bestaande milieureggeving, zullen een soort boete opgelegd krijgen die kan variëren van 10 tot 100 percent. In die zin wil men daar elementen aan verbinden in verband met milieu, voedselveiligheid, dierengezondheid, dierenwelzijn en arbeidsveiligheid.

Een ander heel belangrijk punt in de hervormingen is de versterking van het beleid inzake plattelandsontwikkeling, waarmee ik dus naar de tweede pijler verwijs. Men zal daarbij uiteraard vertrekken van het thans bestaande, dus van de tweede pijler die er nu reeds is en die zal worden doorgetrokken. Er zullen wel een aantal zaken supplementair mogelijk worden. Zo zal in financiële stimulansen worden voorzien voor landbouwers die maatregelen nemen om de kwaliteit van de landbouwproducten of het productieproces te verbeteren. Het principe dat daarbij gehanteerd wordt is dat, als ze iets extra's doen, ze gedurende 5 jaar een bepaalde bijkomende en degressieve toeslag kunnen krijgen.

Hetzelfde geldt voor de aanpassing aan veeleisende milieunormen. Ook op dat vlak zou er in een tijdelijke en degressieve steun worden voorzien voor landbouwers die extra inspanningen moeten leveren om te voldoen aan een aantal extra eisen. Indien een landbouwer al 10 jaar de milieunormen niet naleeft, dan zal hij nu uiteraard geen extra steun krijgen ten einde de aanpassingen door te voeren om die normen wel na te leven. Ook voor

Dua

bedrijfsadvisering zal in bijkomende steun worden voorzien.

Dan is er ook nog de steun voor dierenwelzijn. Landbouwers die voor ten minste 5 jaar de verbintenis aangaan om het welzijn van landbouwdieren te verbeteren en daarbij verder gaan dan de gebruikelijke eisen die gesteld worden, zullen hun meerkosten of gedeerde inkomsten vergoed zien, waarbij bijvoorbeeld kan worden uitgegaan van een jaarlijkse betaling van maximaal 500 euro per grootvee-eenheid. U ziet dus dat er reeds op alle mogelijke vlakken richtcijfers van bedragen zijn waarover uiteraard nog verder gediscussieerd moet worden.

Sta me toe het nu even te hebben over de modulering, dus de verlaging van de rechtstreekse betaling voor de grotere landbouwbedrijven. In die zin wordt voorzien in de afbouw van de steun en dat is de essentie van de besparingsoperatie. Men heeft daar de naam 'modulering' aan gegeven, maar in feite betekent dit gewoon een steunvermindering. De besparingen die aldus gerealiseerd zullen worden, zullen voor de helft naar de tweede pijler gaan.

Het plafond vanaf hetwelk die modulering wordt toegepast, ligt op 5.000 euro per jaar aan steun die een landbouwer geniet. Dit is echter niet veel. België – dus zowel Vlaanderen als Wallonië – heeft in Europa steeds gezegd dat dit onaanvaardbaar is. Immers, 30 tot 40 percent van onze landbouwers situeert zich boven dat plafond. We hebben steeds gevraagd dat plafond hoger te leggen zodat die besparingen zich voor slechts een beperkter aantal bedrijven zou laten voelen. In het buitenland liggen de zaken natuurlijk helemaal anders. Daar kan de verhouding tussen bedrijven boven 5.000 euro en onder 5.000 euro variëren.

In een aantal landen is dat een goede grens, maar voor ons is dat zeker geen goede grens. De bedoeling van de commissie is de huidige situatie waarbij 80 percent van de middelen naar slechts 20 percent van de landbouwbedrijven gaat, enigszins recht te trekken. U weet dat dit een van de kritieken is die al lang leeft.

Men heeft dus zo een volledig schema opgesteld : zoveel steunvermindering zal er zijn naargelang de hoogte van de steun. Dat zou in 2007 resulteren in extra middelen voor plattelandontwikkeling ten bedrage van 228 miljoen euro. Dat zal toenemen tot 1,48 miljard euro extra in 2012. Dat is dus wel

een zeer belangrijke bijkomende input voor die tweede pijler.

De heer Wymeersch heeft ook verwezen naar het bedrijfsadviseringssysteem : dat het verplicht zou worden vanaf een bepaald inkomen of vanaf een bepaalde omzet. Op basis van de discussie op Europees niveau is de verwachting dat die verplichting niet gehandhaafd zal worden. Er komt immers bijzonder veel kritiek op. Er zal wel iets facultatiefs zijn, met steun vanuit Europa.

Voor het overige zijn er nog kleinere maatregelen, die voor ons minder belangrijk zijn. Er is natuurlijk nog de zaak van de interventieprijs en de restitutie. Die evolueren naar een afbouw. Dit is een tegemoetkoming aan de eisen die door de andere partners op de wereldmarkten worden gesteld. Zij vinden immers dat er te veel concurrentievervalsing is door het Europese landbouwbeleid. Voor de verschillende gewassen zal men dus de prijs geleidelijk aan lager brengen. Op die manier kunnen we dan zeggen dat dit soort steun vanuit Europa procentueel wordt verlaagd als argument tegenover de WTO.

Dit was in grote lijnen de situatie met betrekking tot de maatregelen. Dan kom ik nu tot de vragen van de heer Wymeersch. In de lente van 2002 heb ik nog de grote lijnen van mijn standpunt op een vergadering van de Vlaamse regering naar voren gebracht. Het is immers belangrijk dat ons standpunt gedragen wordt door de voltallige regering.

Wat zijn daar dan de hoofdlijnen in ? Ten eerste moet het inkomen van onze land- en tuinbouwers gevrijwaard worden. We toetsen alle maatregelen aan dit principe. Ten tweede zijn we het erover eens dat er inderdaad een hervorming nodig is. Iedereen zal wel beseffen dat er toch nog wat wijzigingen moeten worden aangebracht. Ten derde is er de visie dat de eerste pijler in elk geval moet worden hervormd, waarbij de exportrestituties en de inkomenssteun boven de bedrijfsplafonds moeten doervloeien naar de tweede pijler. U weet natuurlijk wel dat we niet helemaal akkoord gaan met die bedrijfsplafonds. Ten vierde moeten de gelden van die tweede pijler verder worden gebruikt om de landbouw te verduurzamen, met als bijkomend effect dat zo toch iets meer van die Europese steun naar Vlaanderen komt.

Commissaris Fischler heeft in juli zijn eerste voorstellen bekendgemaakt. Dat waren dan natuurlijk de grote lijnen van de midterm review. In december 2002 heeft hij die dan bijgesteld. Vanaf januari pas zijn de verschillende werkgroepen echt gestart

Dua

met te discussiëren over de concrete teksten. Op elke landbouwraad komt wel een of ander thema aan bod. Het is de bedoeling dat vanaf april 2003 het echte grondige debat over het geheel van de maatregelen zal worden gevoerd.

Hoe zit het met het standpunt van de Waalse en van de federale minister? U kent de regels waar we ons aan moeten houden. We plegen vooraf overleg over de diverse in te nemen standpunten. We doen dat dus vooraleer de onderhandelingen beginnen. Op die manier weten ook de ambtenaren zeer goed welke standpunten ze moeten innemen. Er is een samenwerkingsakkoord waarin die afspraken worden geregeld.

Mijnheer Wymeersch, wat dit dossier betreft, zitten we eigenlijk op dezelfde lijn. Er zijn dus geen fundamentele meningsverschillen tussen Vlaanderen en Wallonië inzake de hervormingen. Ook Wallonië is voor het behoud van de algemene inkomensituatie van de landbouwers en voor een versterking van de tweede pijler. Hun overtuiging is misschien iets minder expliciet als het gaat over de afbouw van de restitutie.

Hoe dan ook, dat alles werd besproken met het federale niveau en door minister Neyts expliciet naar voren gebracht op de Europese landbouwraad, onder meer naar aanleiding van de uitspraken die premier Verhofstadt had gedaan op de Top van Johannesburg. Ik kan u dus verzekeren dat er op dat vlak een zeer goede samenwerking is en dat er geen echte discussiepunten zijn overgebleven. Er is natuurlijk wel nog enige discussie – en dat is maar goed ook. Het komt uiteraard beide administraties ten goede dat er grondig gediscussieerd wordt over de verschillende aspecten.

Er was een vraag over compenserende maatregelen indien een en ander nefast zou zijn voor onze landbouw. Ik ga ervan uit dat we toch tot een akkoord komen dat leefbaar blijft voor de Vlaamse landbouw. Dat is de bezorgdheid van alle landbouwministers rond de tafel. Er zullen dus nog bijstellingen komen, maar op die manier zullen er hopelijk geen catastrofes gebeuren. Het is natuurlijk nog te vroeg om het effect zeer specifiek te beoordelen. De definitieve teksten zijn immers vrij recent. We hebben nu aan onze administratie de opdracht gegeven om te proberen in te schatten wat dit concreet betekent.

Het is natuurlijk wel zo dat elke frank die op een of andere manier naar de landbouwsector gaat, bij

Europa moet worden aangemeld. De steun die we geven, moet dus gebeuren binnen de richtsnoeren inzake nationale steun die door Europa zijn vastgelegd. Zoveel mogelijkheden hebben we dus niet.

Ik denk dat ik ondertussen ook al wat heb geanticipeerd op de ont koppeling. In elk geval is het voor ons belangrijk dat er in deze discussie perspectieven worden geboden op lange termijn, zeker wat de evolutie van het aantal landbouwers betreft en de mogelijkheid voor jonge landbouwers om zich te vestigen. Trouwens, de opmerking die u hebt gemaakt, wordt meegenomen in het debat. Dat is gisteren ook aan bod gekomen. Men zal iets specifiek doen voor jonge landbouwers, zodat ze niet de dupe zijn van de referentieperiode, want eigenlijk is dat enigszins de bezorgdheid. Daar zullen we dus een oplossing voor zoeken.

De ont koppeling betekent sowieso dat de link tussen steun en productie vervalst. Dat is de essentie. Zeker in Vlaanderen, waar we goede landbouwgrond hebben, zullen de landbouwers zich daar nu op richten. Ze zullen elk jaar beslissen wat de meest rendabele productie is. Daar zullen ze dan allemaal op overschakelen. Dat betekent dat er een risico is dat sectoren die tot nu toe zonder Europese steun hebben geproduceerd, een concurrentieel nadeel zullen ondervinden. Er zullen marktverstoringen zijn. Echt gesubsidieerde producten mogen we dat niet noemen, maar het zijn toch producten waaraan een indirecte steun hangt.

In de praktijk zal dat waarschijnlijk wel niet zo eenvoudig verlopen. Hier en daar zal er bijvoorbeeld een groenteteler zijn wiens buurman steun krijgt op basis van het verleden terwijl hij toch dezelfde teelt zet. Dat is natuurlijk geen evidente situatie. We zullen dus moeten afwachten hoe dit in de praktijk zal verlopen.

Voor ons geweest zijn er al modelleringen gebeurd. Het blijkt dat dit voor de niet-ondersteunde teelten toch wel een zeer grote spanning zal geven. In de landbouw zal men dat wel snel inzien, en dan zal men het daaropvolgende jaar wel iets anders zetten. Hoe dan ook zal dat dus voor enorme fluctuaties zorgen. Ik vermoed dat dit zeker in de beginperiode zal zijn. Nadien zal zich dat wel stabiliseren. Een aantal markten zullen onderhevig worden aan prijsschommelingen, zowel binnen de lidstaten als bij lidstaten onderling. Die distorsie tussen premiebedrijven en niet-premiebedrijven is niet onbelangrijk.

Wat is dan mijn houding ten opzichte van een politiek van productiebeheersing met vaste minimum-

Dua

prijzen ? Het is natuurlijk zo dat productiebeheersing in bepaalde sectoren wel zijn nut heeft bewezen. Als het in de melksector goed gaat, dan heeft dat onder meer te maken met de melkquota. Dat is een waardevol instrument, zowel inzake beheersing van de uitgaven op Europees vlak als inzake stabiliteit van de landbouwinkomens. Op die manier sta ik dan ook wel positief ten aanzien van productiebeheersing, zeker wat het behoud van de melkquotaregeling betreft. Dat is een goede zaak voor de landbouwers. Alle landbouworganisaties beamen dat trouwens.

Wat is de positie die we verder zullen innemen ? Het zal nodig zijn om de discussie op de voet te volgen en om telkens onze aandachtspunten naar voren te brengen. We moeten zeker aandacht schenken aan jonge startende landbouwers. Ook duurzame landbouw blijft een prioriteit. De landbouw in verstedelijkte gebieden brengen we in alle discussies naar voren en we blijven ook het belang van kleine en familiale landbouwbedrijven benadrukken. De discussie zal nog verder moeten worden gevoerd maar onze tactiek blijft dezelfde. We zijn kleine spelers in het veld, maar het verdere debat zal moeten uitwijzen waar we uiteindelijk terecht komen.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik stel vast dat het voor een fundamentele discussie nog iets te vroeg is, omdat we nog niet over de definitieve teksten kunnen beschikken. In Vlaanderen, en in het Vlaams Parlement, zitten we grosso modo op dezelfde golfengte. Het lijkt me evident dat de referentie jaren nog kunnen verschuiven aangezien het plan nog niet in werking is getreden. Het is de facto onzinnig de huidige vernoemde referentie jaren aan te houden als het plan maar binnen 1 tot 2 jaar in werking treedt. De Europese Commissie plant reeds extra inspanningen rond de problematiek van de jonge bedrijven en de jonge boeren. Dat moet uiteindelijk toch de toekomst zijn, ook van onze Vlaamse landbouwsector. Zoals de teksten nu gekend zijn, staat die een beetje in de kou.

Mevrouw de minister, u staat positief tegenover een bepaalde vorm van productbeheersing met vaste minimumprijzen. Hoe kunt u die positie hardmaken binnen Europa ? Wat zal de uiteindelijk gevoerde politiek daaromtrent zijn ? U blijft ijveren voor een leefbare landbouwsector in Vlaan-

deren, maar in hoeverre is de huidige landbouwsector in Vlaanderen nog echt leefbaar ? De politiek binnen Vlaanderen en Europa zou erop gericht moeten zijn om van onze landbouwsector opnieuw een jonge, dynamische en dus leefbare sector te maken.

Ik sluit me aan bij een opmerking van mevrouw Vertriest. De productie van voedsel en de handel in voedingswaren mogen geen speelbal worden in handen van een totaal vrije handel. De productie van onze voedingswaren moet worden beschouwd als een strategische sector die met veel liefde, aandacht en inspanning moet worden benaderd. We moeten de nodige, door sommigen protectionistische maatregelen genoemd, onder ogen durven zien en binnen Europa verdedigen.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn – Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, daarnet sprak de heer Wymeersch over de problematiek van de oormerken. Eigenlijk kan dat geen probleem zijn. Als dieren een oormerk kwijt zijn, moet onmiddellijk een nieuw worden aangevraagd. Er is enkel een probleem als het verlies zich onderweg voordoet.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, momenteel hebben we ook te maken met de problematiek van gepensioneerde landbouwers. We hebben gevraagd om een leeftijdsgrens in te voegen voor de afbouw van de veestapel. Op Europees niveau wil men dit niet. In een aantal landen zijn de sociale zekerheid en pensioenregeling namelijk minder goed uitgebouwd dan bij ons. Die landen hebben er alle belang bij een boer zo lang mogelijk te laten 'boeren'. Een tachtigjarige boer kan bijgevolg nog altijd premies krijgen voor het behoud van zijn grond. Daardoor komt geen nieuwe grond vrij voor jonge boeren. Elk land zou een verplichte pensioenleeftijd moeten kunnen invoeren. Dit moeten we ook behandelen in de discussies op Europees niveau.

Een andere bedenking betreft de leefbaarheid van onze landbouw. In Europese context heeft een Belgische landbouwer het tweede hoogste inkomen van Europa. Wij hebben een zeer gespecialiseerde, relatief intensieve, maar geenszins slechtdraaiende landbouwsector. Sommige sectoren, zoals de varkenssector, kennen hun ups en downs. Globaal gezien heeft de landbouw het op Europees niveau moeilijk maar België, en zeker Vlaanderen, is daarin niet het slechtst gepositioneerd.

Dua

Voor Europa is het van essentieel belang dat we een aantal eisen opleggen aan importproducten opdat die geen oneerlijke concurrentie zouden vormen voor onze eigen producten. We zullen moeten bewijzen dat we minder markt- en prijzenbeleidondersteuning hanteren. We moeten er anderzijds voor ijveren dat we werkelijk de criteria krijgen om import van bepaalde producten te verhinderen wegens bijvoorbeeld milieuonverantwoorde productiemethoden of sociaal onverantwoorde productieomstandigheden. Dat is de inzet van de WTO.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we hebben er geen bezwaar tegen dat een gepensioneerd landbouwer zijn beroep blijft uitoefenen. Het mag enkel niet ten koste gaan van de financiële draagkracht van jonge boeren.

Een laatste bedenking betreft de WTO-politiek. De productondersteuning en -subsidiering in de Verenigde Staten is de voorbije maanden fel gestegen. Dit is volledig in strijd met de Europese manier van denken. We moeten ons hiertegen verzetten om niet in een onderdanige positie aan de onderhandelingstafel plaats te nemen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Wymeersch werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de reglementering voor de huisvesting van leghennen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams mi-

nister van Leefmilieu en Landbouw, over de reglementering voor de huisvesting van leghennen.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, toen ik mijn interpellatie op 5 maart indiende, was ze actueel. Spijtig genoeg is deze kwestie zeer actueel geworden mede als gevolg van de vogelpest in Nederland. Ik heb in de Nederlandse gespecialiseerde pers gelezen dat de zogenaamde vrije uitloop wel eens mee de oorzaak zou kunnen zijn van de snelle verspreiding van de vogelpest.

Indien Vlaanderen een reglementering voor de huisvesting van leghennen invoert die strenger is dan de Europese richtlijn, zal dat nefaste gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in de pluimvee-sector. Volgens het Verbond voor Pluimvee, Eieren en Konijnen, het Vepek, zullen er circa 650 jobs verloren gaan. Dit wordt vermeld in een rapport, dat geschreven werd met de medewerking van de Gentse professor Viaene, die tevens voorzitter van het verbond is. Bij volièrès liggen de investeringskosten per kip immers hoger en zijn er minder hennen per kooi. Dit cijfer lijkt zeer hoog, maar behelst het totaal aantal bedreigde arbeidsplaatsen bij de legkippenhouders, de mengvoederbedrijven, de broerijen en de eierverwerkende bedrijven.

Ons land voert volgens het rapport jaarlijks 1,4 miljard eieren netto uit met een productiewaarde van 59 miljoen euro. Een verplichte omschakeling naar aangepaste huisvestingssystemen zou volgens het Vepek de eiproduktie met 3 of met 24 percent doen dalen naargelang men kiest voor de verrijkte kooien of de volièrès. Volgens het rapport betekent dit bij de verrijkte kooi en de volièrè een verlies van respectievelijk 5 miljoen en 40 miljoen op de handelsbalans. We zullen dus meer eieren uit het buitenland moeten kopen. Erger nog, het Vepek vreest dat ook een aantal bedrijven zoals Vandemoortele zullen verhuizen naar landen waar de eieren goedkoper zijn.

Volgens onze informatie blijft de Vlaamse regering verdeeld over nieuwe regels inzake de huisvesting van leghennen. België moest reeds op 1 januari 2002 de Europese regelgeving hebben omgezet. De Europese Unie verbiedt de bouw van de krappe legbatterijen vanaf 2003 en het gebruik ervan vanaf 2012. Vanaf dan moeten legkippen in verrijkte kooien of alternatieve systemen zoals vrije uitloop of volièrès worden gehuisvest. Sedert de regionalisering moeten de gewesten voor deze materie hun akkoord geven aan de federale minister. De Waalse

De Meyer

regering liet vorig jaar al weten dat ze met het voorstel van federaal minister Tavernier niet akkoord gaat. Ze wenst de minimale uitvoering van de Europese richtlijn en niets meer. Omdat die omzetting nog altijd niet is gebeurd, werd België al veroordeeld.

Mevrouw de minister, wanneer zal de Vlaamse regering eindelijk een beslissing nemen over de omzetting van deze richtlijn ? Wenst Vlaanderen inderdaad een strengere houding aan te nemen dan Europa noodzakelijk acht ? Welke financieel-economische consequenties brengt deze beslissing met zich mee ? Welk overleg is er geweest met de sector en wat waren daarbij de desiderata en de conclusies ? Is er reeds overleg geweest met Wallonië ? Welk initiatief zult u nemen om dit dossier te deblokken ?

Toevallig kreeg ik deze morgen kennis van omzendbrief nummer 32. Ik las in de brief dat de verrijkte kooi wordt geschrapt als te betoelagen huisvestingssysteem in het kader van dierenwelzijn en ammoniakreductie. Dit verrast me omdat de Vlaamse regering hierover bij mijn weten nog geen eensgezind standpunt heeft ingenomen. Vooruitlopend op de houding die de regering omtrent deze materie moet aannemen, werd toch al beslist dat de verrijkte kooi niet meer in aanmerking komt voor de vluchtreglementering. Dit is voor mij uiteraard een bijzonder grote verrassing.

Ik betreur ten zeerste dat de collega's van sommige fracties, die heel sterk het behoud van de verrijkte kooi verdedigen, hier niet aanwezig zijn. Ik had graag van hen vernomen wat hun ministers en zijzelf ter zake denken.

De voorzitter : Ze zagen in u waarschijnlijk een zeer goede tolk van hun verzuchtingen.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, vermits ik de bedenkingen en de verzuchtingen van de heer De Meyer volledig deel, wens ik me bij hem aan te sluiten.

De heer Jos De Meyer : Ik deelde daarnet uw bezorgdheid niet omdat ik niet wist dat u volledig op de golflechte van premier Verhofstadt en minister Dua zat.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer De Meyer, de toepassing van de Lambertmontakkoorden vereist inderdaad het akkoord van de gewestregeringen voor maatregelen met betrekking tot dierenwelzijn en het landbouwbeleid. De Europese richtlijn werd omgezet in het ontwerp van Koninklijk Besluit tot vaststelling van de minimumnormen voor de bescherming van de legkippen. Dit ontwerp werd voor akkoordverklaring overgemaakt aan de Vlaamse regering, die echter nog geen definitief advies heeft uitgebracht.

Het klopt dat de meningen over de huisvesting van legkippen in de Vlaamse regering verdeeld zijn en dat er nog geen beslissing kon worden genomen. Omwille van een aantal redenen rijzen er vragen bij de verrijkte kooi als tussenstap. Dit betreft immers de kern van de discussie. Samen met andere leden van de Vlaamse regering vraag ik me af of het niet veel meer opportuun is om reeds nu voor alternatieve systemen van huisvesting te kiezen.

Net zoals in de andere sectoren van de land- en tuinbouw, komt in de pluimveehouderij duurzaamheid steeds meer centraal te staan. Aan aspecten als voedselveiligheid, milieukwaliteit en dierenwelzijn wordt een steeds belangrijker rol toebedeeld. De verwachtingen omtrent een evenwicht tussen economische, ecologische en sociale productiefactoren zijn hoog. Die extra inspanningen leiden tot een stijging van de productiekosten, maar de inkomsten evolueren niet altijd in dezelfde mate. Daarom is het belangrijk om extra inspanningen te honoreren zodat de economische bedrijfszekerheid niet in het gedrang komt. Het toekennen van investeringssteun van tijdelijke reconversiesteun via omschakelingspremies in andere gevallen bieden hier mogelijke tegemoetkomingen.

Wat de handel betreft, bestaat er een terechte vrees dat producten uit derde landen in een geliberaliseerde markt de eigen producten kunnen wegconcurreren. Die producten worden in derde landen immers geproduceerd met goedkopere arbeidskrachten, lagere milieunormen, lagere dierenwelzijnsnormen en minder strenge eisen inzake voedselveiligheid.

Op dit punt kunnen we de link leggen naar de vorige interpellatie over de verdere liberalisering van de landbouw in het kader van de WTO. Het is ontzettend belangrijk dat er op internationaal niveau en in de eerste plaats binnen de WTO afspraken en regels tot stand komen waarbij deze niet-commerciële aspecten erkend worden en in rekening gebracht worden. Hierbij wordt gedacht aan voorschriften inzake etikettering, aan afspraken over

Dua

minimale standaarden en aan maatregelen die in de groene doos, waar de inkomsten zijn losgekoppeld van de productie, thuishoren. De Vlaamse en Belgische afgevaardigden hebben op de Europese Landbouwraden herhaaldelijk aangedrongen om onder meer dierenwelzijn en milieunormen op te nemen als criteria bij de invoer uit derde landen. Het WTO-standpunt van de Europese Unie stelt dit dan ook als een van de voorwaarden voor de komende onderhandelingen.

Er zijn zowel in Vlaanderen als in andere landen de voorbije jaren en maanden studies gepubliceerd die de verschillende huisvestingssystemen evalueren en die de gevolgen van de richtlijn inschatten. Op dit moment is er nog weinig of geen praktijkervaring met verrijkte kooien. We weten wel al veel over volièresystemen. Ook weten we wat verkeerd is aan de huidige systemen. De productieresultaten en -cijfers zijn indicatief en moeten dus met de nodige voorzichtigheid worden gehanteerd. Het is niet met zekerheid te voorspellen wat de exacte financieel-economische consequenties zullen zijn.

Het is onbetwistbaar dat het voorgestelde systeem van verrijkte kooi een hogere productiekost met zich meebrengt dan de bestaande krappe batterijen. Via richtlijn 1999/74 wordt deze verrijkte kooi de Europese minimumnorm. De discussie gaat dus niet over de huidige situatie versus de verrijkte kooi. Het oude systeem moet op termijn helemaal verdwijnen. De discussie over een verstrengde omzetting naar wetgeving in een lidstaat moet vertrekken vanuit een vergelijking tussen verrijkte kooi en de alternatieve huisvestingssystemen. Wanneer de productiekosten van een verrijkte kooi en een volièresysteem vergeleken worden, blijkt uit de cijfers dat de gemiddelde productiekost van een consumptie-ei – inclusief arbeid – ongeveer 6 tot 7 percent hoger is bij een ei geproduceerd in een volièresysteem, ten opzicht van een ei geproduceerd in een verrijkte kooi. Gezien de relatief kleine winstmarges in de pluimveehouderij is dit zeker niet verwaarloosbaar, alhoewel het verschil niet zo groot is als men soms laat uitschijnen. Uiteraard zit men met het verschil tussen de batterij, de verrijkte kooi en het volièresysteem. Welnu, de stap van batterij naar verrijkte kooi moet sowieso worden gemaakt, want dat is het minimum. Wie nog verder gaat op het vlak van dierenwelzijn, moet de vergelijking maken tussen verrijkte kooi en het volièresysteem.

Wat het VLIF betreft, kan ik u zeggen dat er een afspraak werd gemaakt met onder meer minister Gabriëls. De Vlaamse overheid kent via het VLIF aan investeringen voor alternatieve huisvestingssystemen – vrije uitloop, scharrel- en volièresysteem – een maximale steun van 40 percent toe. Dit positief ondersteuningsbeleid benadrukt de bekommernis voor dierenwelzijn en biedt de pluimveehouder een steun in de rug om een volwaardig inkomen te halen.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, gebeurde de afschaffing van de steun voor de verrijkte kooi ook in overleg met minister Gabriëls ?

Minister Vera Dua : Er werd in overleg beslist om onze steun te verlenen aan een systeem dat verder gaat dan de Europese minimumnorm. We kunnen geen steun geven voor een gewone verrijkte kooi. De vraag is wat er dan moet gebeuren met de tussenstap. Maar zoals u weet, zal in 2005 – na evaluatie – die tussenformule sowieso niet worden gehandhaafd. In die zin ben ik er 100 percent voorstander van om die 40 percent steun toe te kennen voor systemen die verder gaan dan Europees wordt verplicht.

Dan wil ik nu even hebben over de meerprijs voor scharreleieren. Ingevolge een recente richtlijn kan een ei geproduceerd in een volièresysteem als scharrelei worden verkocht, en zo kan op zijn minst een deel van de productie een meerwaarde opleveren. In eigen land kan de afzet worden gestimuleerd met initiatieven om de consument te overtuigen om te kiezen voor eieren geproduceerd in alternatieve huisvestingssystemen. Dankzij deze factoren en de steunmaatregelen zal de Vlaamse pluimveehouder toch kunnen concurreren binnen Europa en hoeft de rendabiliteit van een volièresysteem ten opzichte van het systeem van verrijkte kooi niet lager te liggen.

Voor alle duidelijkheid wil ik zeggen dat, wanneer we hier discussiëren over een bepaald systeem, het nieuwe systemen betreft. Het is immers niet de bedoeling om van vandaag op morgen alle legbatterijen te doen afbreken en vervangen. De vraag is evenwel voor welke stallen de boer moet kiezen, als nieuwe stallen zich opdringen. Gaat men dan onmiddellijk naar een volièresysteem of opteert men voor verrijkte kooien ?

Ook op Europees niveau is die discussie heel moeilijk verlopen. Ze wordt in 2005 trouwens heropend. Ik heb heel wat van die Europese discussies meegemaakt. Daaruit blijkt dat een aantal – vooral noordelijke – landen heel gevoelig zijn voor dit as-

Dua

pect. Ook daar opteert men ervoor om op het vlak van dierenwelzijn een stap verder te gaan.

Uiteraard is de bezorgdheid van de sector mij bekend. Ook ik heb die brieven en artikels gelezen en heb aan het overleg deelgenomen. Ik hoop dan ook dat we zo snel mogelijk tot een akkoord komen.

Wat er ook gebeurt, het dossier zal federaal opnieuw geagendeerd moeten worden. Het is op het federale niveau dat de knoop uiteindelijk doorgehaakt moet worden. Immers, minister Happart heeft – zoals reeds door de heer De Meyer gemeld – een negatief advies gegeven over het voorliggende KB.

Mijnheer De Meyer, ik zal in ieder geval aandringen op een snelle besluitvorming. Dit zal echter niet eenvoudig zijn.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : De fundamentele vraag is of Vlaanderen strenger moet zijn dan Europa. In vele dossiers is de Europese norm het criterium, maar in dit dossier gaat men veel verder.

Ik neem er ook kennis van dat de VLD reeds akkoord ging om de VLIF-reglementering met betrekking tot de verrijkte kooi als een te betoelagen huisvestingsstelsel, te laten vallen.

Minister Vera Dua : Ik denk dat we daar een misverstand hebben. De steun waarin oorspronkelijk voorzien was, was geen 40 percent voor de verrijkte kooi, maar voor de 'verrijkte verrijkte' kooi. Eigenlijk is niemand gelukkig met het federale voorstel voor een verrijkte verrijkte kooi. In die zin is het normaal dat we vlugger tot een akkoord gekomen zijn.

De heer Jos De Meyer : Sta me toe tot slot nog het volgende te citeren uit het besluit van het rapport van professor Viaene van de RUG. 'Wanneer boven op de implementatie van de Europese richtlijn nog eens een extra norm geplaatst wordt, zoals de omschakeling naar een volière, dan kan men verwachten dat 70 percent van de legkippenbedrijven wijken.' Ik wou nog even wijzen op deze voor de sector catastrofale gevolgen.

De voorzitter : Er is hier ook gesproken over een omzendbrief die één systeem uitsluit. Heb ik dat juist voor ?

Minister Vera Dua : Neen, het is een omzendbrief via dewelke een aantal wijzigingen van onze VLIF-reglementering worden geregeld. Dit is de normale procedure. Ik zal daar een kopie van laten overmaken aan de commissiesecretaris zodat hij deze aan de commissarissen kan bezorgen.

De voorzitter : Ik heb de interpellant horen spreken over een veroordeling. Kunt u daar iets meer over zeggen ?

Minister Vera Dua : Ik denk niet dat we daarmee volop geconfronteerd worden.

De heer Jos De Meyer : Ik heb de betreffende tekst niet bij, maar wel een betreffend Belgabericht.

Minister Vera Dua : Momenteel is een ingebrekestelling wegens het niet omzetten van de richtlijn ingediend bij het Hof van Justitie, maar er is nog geen veroordeling uitgesproken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer De Meyer werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vertraging en knelpunten in de opkoopregeling voor rundvee en pluimvee

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vertraging en knelpunten in de opkoopregeling voor rundvee en pluimvee.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik had de bedoeling die vraag even te laten rusten omdat

Gardeyn-Debever

ik hoopte dat hiervoor ondertussen een oplossing zou gevonden zijn, maar vermits dit niet het geval is, zal ik de vraag toch maar stellen.

Bij de aanduiding van de nieuwe verscherpte gebieden werd er beslist, naar analogie met de varkenssector, een uitkoopregeling uit te werken voor de pluimvee- en rundveehouderij. Er werd hiervoor 25 miljoen euro uitgetrokken. Dit geld zou bij voorrang worden gebruikt om de bedrijven uit te kopen die in de verscherpte gebieden liggen.

Conform de overheidsbelofte bij de afbakening van de kwetsbare gebieden moest men de stopzetting nu reeds kunnen aanvragen. De regeling laat echter op zich wachten. Redenen voor vertraging zijn blijkbaar bijkomende vragen van de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft bovendien nog 2 maanden om haar advies uit te brengen. Op het terrein dreigt dit te leiden tot heel wat moeilijkheden. Voor de rundveesector is er het probleem van de vastlegging en bestemming van weiden die al of niet begraaft worden door het vee. Bij de pluimveesector liggen de problemen bij een aantal knelpunten die formeel gemeld werden bij de ALT, maar blijkbaar, ondanks toezeggingen, niet in aanmerking werden genomen in de uiteindelijke regeling.

Concreet gaat het hier dus over vergoedingen, de uiterste termijn van stopzetting na ondertekening van de overeenkomst en de diercategorieën. Dat behelst ook het probleem voor de lichte moederdieren. Met de leeftijd van de boeren in gedachten, is het misschien goed dat we daarvan zo snel mogelijk werk maken.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van deze bijkomende problemen? Bestaat de mogelijkheid om voor de pluimveesector nog aanpassingen door te voeren, zoals dat door de sector werd gevraagd? Beschikt u over middelen om Europa tot een spoedige beslissing over te halen?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Gardeyn, u weet dat ik dit dossier op de voet volg. Daarnaast is het ook zo dat onze administratie dagelijks vragen ontvangt van geïnteresseerde rundveehouders – en in mindere mate van pluimveehouders – die vragen wat de situatie is in verband met de inwerkingtreding van de opkoopregeling. Een aantal rundveehouders staan inderdaad voor het dilemma al dan niet nog weiden te blijven pachten. Ook zijn wij op

de hoogte van de bedenkingen vanwege de pluimveesector omtrent de vergoedingen, de uiterste termijn van stopzetting en de diercategorieën.

De adressen van alle geïnteresseerde veehouders worden in een bestand opgenomen. Zodra de maatregel definitief is goedgekeurd en in werking treedt, krijgen al deze geïnteresseerden automatisch door de administratie een toelichting omtrent de definitief goedgekeurde maatregel en een aanvraagformulier toegestuurd.

De voorstellen van de pluimveesector met betrekking tot de aanpassingen van de pluimveemaatregel zijn mij eveneens bekend. Tijdens het overleg met de sector hebben we uitgelegd dat er reeds vanaf het begin voor werd geopteerd voor een zeer snelle aanmelding bij Europa. Wij hebben dat gedaan op 3 oktober 2002. Het feit dat dit dossier nog geen definitieve Europese goedkeuring heeft gekregen, bevestigt het belang van een snelle aanmelding.

De bedenkingen van de sector zijn voornamelijk gesitueerd rond de vergoedingen, de indeling van de diercategorieën en de stopzettingstermijnen. De berekeningsgrondslag voor de stopzettingsvergoeding voor pluimvee is gebaseerd op de berekening van de vergoedingen voor winstderving bij een onteigeningsprocedure. Dat hebben we ook altijd in de andere sectoren gedaan. Bij onteigening keert men in het jaar van onteigening en de drie opeenvolgende jaren – of in totaal vier jaar – de semi-brutowinst uit per dier, verminderd met de gemiddelde veeartsenij- en medicijnkosten. Naar analogie van deze berekeningsgrondslag, zoals die ook voor de varkens werd gebruikt, werden ook de vergoedingen voor pluimvee en rundvee berekend. We kunnen daar dus moeilijk van afstappen.

Het onderscheid in de verschillende diercategorieën pluimvee is gebaseerd op de desbetreffende bepalingen van het meststoffendecreet, hetgeen decretaal werd vastgelegd. Daarom werd voor de diersoort pluimvee een vergoeding berekend voor legkippen, opfokpoeljen van legkippen, slachtkuikens en slachtkuikenunderdieren : dat zijn de categorieën. Daarover kan wel discussie zijn, maar het lijkt me het eenvoudigst te gebruiken wat al bestond.

Wat de termijnen tot stopzetting betreft, wil men de dieren langer houden dan eigenlijk mogelijk is volgens het besluit. Deze discussie moet beslecht worden binnen de Vlaamse regering als we eenmaal het fiat krijgen vanuit Europa, dus bij de definitieve goedkeuring van de stopzettingsregeling.

Dua

De ontwerpbesluiten tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest, afkomstig van enerzijds pluimvee en anderzijds rundvee, zijn dus aangemeld bij de Europese Commissie op 3 oktober 2002. Op 12 december heeft de Europese Commissie per fax een vijftal bijkomende vragen gesteld. De antwoorden hierop werden op 19 december aan de Europese Commissie bezorgd.

Vervolgens heeft op 23 januari 2003 een overleg plaatsgehad tussen een vertegenwoordiger van de Europese Commissie, twee kabinetsraadgevers en twee personeelsleden van de administratie Landen Tuinbouw. Naar aanleiding van dit overleg werden opnieuw een aantal bijkomende vragen gesteld, die op 6 februari 2003 via officiële weg werden beantwoord. Er zijn dan nog diverse contacten geweest. We weten dat het dossier klaar is, en dus ook de beschikking. Nu is het enkel nog wachten op de handtekening van de commissaris.

Het enige waarover Europa problemen maakte, is dat gebiedsgerichte beleid. Dat is altijd hetzelfde. Zoals men geen leeftijdsonderscheid mag maken, mag men ook geen onderscheid maken tussen kwetsbare en niet-kwetsbare gebieden. Naar aanleiding van die opmerking in december hebben we dat er onmiddellijk uit gehaald. Nu ligt er dus een

aanvraag klaar waarvan we weten dat we een fiat zullen krijgen. Het document is nog niet binnengekomen, maar er is me verzekerd dat dit nog deze week zal gebeuren. Ik hoop dan ook dat dit zo zal gebeuren.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitleg. Ik hoop ook dat we daarop eerstdaags inderdaad een positief antwoord krijgen. Dat is immers ook voor een aantal mensen een reden om te stoppen. Er zijn dus wel degelijk mensen die daarop zitten te wachten.

Mevrouw de minister, heb ik u ook goed begrepen ? Mogen degenen die geïnteresseerd zijn, al schrijven om de documentatie te krijgen ?

Minister Vera Dua : Er wordt sowieso altijd een lijst bijgehouden van de mensen die zich aangemeld hebben. Zodra het besluit definitief is, worden die mensen aangeschreven met een formulier waarmee ze kunnen intekenen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.28 uur.*
